

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.12.31>

УДК 368:005.3

А. С. Шолойко,

д. е. н., доцент, професор кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1239-4281>

О. В. Снасиченко,

студентка 2 курсу магістратури,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0647-0383>

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ: ДОСВІД КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

A. Sholoiko,

Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,

Professor of the Department of Insurance, Banking and Risk Management,

Taras Shevchenko National University of Kyiv

O. Spasichenko,

Master Student, Taras Shevchenko National University of Kyiv

FORMING THE FINANCIAL SECURITY OF AN INSURANCE COMPANY: THE APPROACH OF THE EUROPEAN UNION COUNTRIES

Фінансова безпека страхових компаній є одним із ключових елементів стабільності фінансового ринку, що відіграє важливу роль в умовах сучасних економічних викликів. Ситуація, з якою стикається Україна, зумовлює потребу у впровадженні ефективних механізмів формування фінансової безпеки. Досвід країн Європейського Союзу стає унікальним джерелом знань для вдосконалення формування фінансової безпеки страховиків в Україні.

Метою статті є узагальнення сучасних підходів до формування фінансової безпеки страхових компаній у країнах Європейського Союзу та розроблення рекомендацій для страхових компаній України щодо впровадження ефективних стратегій управління фінансовою безпекою задля зниження фінансових ризиків в умовах економічної нестабільності, воєнного стану та інтеграції до європейського фінансового простору. Задля досягнення цієї мети у статті розкрито теоретичні підходи до визначення фінансової безпеки, описано фактори, що на неї впливають, на прикладі провідних страхових і перестрахових компаній, таких як AXA, Munich Re, MARFRE, PZU та VIG, проаналізовано ефективні підходи до управління фінансовою безпекою та запропоновано рекомендації для українських страховиків. Для досягнення окреслених завдань використано діалектичний метод, аналіз, синтез, індукція, дедукція та кількісний і якісний аналіз фінансових даних.

У статті було систематизовано європейський досвід та визначено, як саме цифрові технології, екологічні ініціативи й диверсифікація ризиків сприяють фінансовій безпеці страхових компаній. У ЄС значна увага приділяється таким аспектам, як андеррайтинг, управління ризиками через автоматизовані системи, інтеграція ESG-стратегій та інвестиції у «зелені» ініціативи. Ці підходи забезпечують збереження високих показників платоспроможності компаній, довіри інвесторів і клієнтів.

Аналізуючи європейський досвід, запропоновано українським страховим компаніям адаптувати регуляторні вимоги, впроваджувати цифрові платформи для автоматизації процесів і підвищення точності оцінки

ризиків. Інтеграція ESG-стратегій також є ключовим фактором для підвищення довіри клієнтів і інвесторів, що може стати основою для сталого розвитку українського страхового ринку.

Таким чином, інтеграція передових європейських практик, технологій і стратегій у діяльність українських страхових компаній є необхідною умовою для їхньої фінансової безпеки та конкурентоспроможності. Подальші дослідження мають бути спрямовані на оцінку ефективності впровадження цих інновацій та адаптації до українських реалій. Впровадження міжнародного досвіду та залучення інвестицій дозволить створити стійкий фундамент для розвитку національного страхового ринку в умовах складної економічної ситуації.

Financial security of insurance companies represents one of the essential pillars of financial market stability, playing a critical role in addressing modern economic challenges. Ukraine's current circumstances necessitate the implementation of effective mechanisms to enhance financial security. The experience of European Union countries provides a valuable source of insights for the forming of the financial security of insurers in Ukraine.

The article aims to summarize contemporary approaches to shaping the financial security of insurance companies in the European Union and to develop recommendations for Ukrainian insurers. These recommendations are intended to facilitate the adoption of effective financial security strategies to mitigate risks under conditions of economic instability, martial law, and integration into the European financial space. To achieve this goal, the study explores theoretical concepts of financial security, identifies influencing factors, analyzes successful financial security management practices of leading insurers and reinsurers such as AXA, Munich Re, MAPFRE, PZU, and VIG, and proposes actionable recommendations for the Ukrainian insurers. The dialectical method, analysis, synthesis, induction, deduction, and quantitative and qualitative financial data analysis were used to achieve the outlined tasks.

The systematization of European experience and the identification of how digital technologies, environmental initiatives, and risk diversification contribute to the financial stability of insurance companies were highlighted in the article. In the EU, particular attention is given to underwriting, risk management through automated systems, the integration of ESG strategies, and investments in "green" initiatives. These measures ensure high solvency levels, investor confidence, and client trust.

Based on European practices, recommendations for Ukrainian insurance companies were created, namely insurers have to adapt regulatory requirements, implement digital platforms for process automation, and enhance risk assessment accuracy. The integration of ESG strategies is also highlighted as a key factor for building client and investor trust, which can serve as a foundation for the sustainable development of Ukraine's insurance market.

In conclusion, incorporating advanced European practices, technologies, and strategies into the operations of Ukrainian insurers is essential for ensuring their financial security and competitiveness. Future research should be devoted to evaluating the effectiveness of these innovations and their adaptation to Ukraine's realities. Leveraging international experience and investments will help establish a robust foundation for the development of the national insurance market under challenging economic conditions.

Ключові слова: платоспроможність страховика, фінансова стійкість, економічна нестабільність, фінансові загрози, фінансові ризики, еколого-соціальний ризик-менеджмент

Keywords: insurer's solvency, financial stability, economic instability, financial threats, financial risks, environmental and social risk management

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Фінансовий ринок є фундаментом стабільності та економічного розвитку будь-якої держави,

виконуючи ключову функцію в забезпеченні руху фінансових потоків, перерозподілі ресурсів і ефективному управлінні ризиками. Фінансова безпека страхових компаній є ключовим фактором стабільності не лише самих компаній, а й фінансової системи країни в цілому. В умовах економічної нестабільності, спричиненої воєнними діями, глобальними фінансовими кризами, геополітичними ризиками та наслідками пандемії Covid-19, зростає необхідність впровадження ефективних механізмів формування фінансової безпеки. У країнах Європейського Союзу значна увага приділяється формуванню фінансової безпеки страхових компаній через імплементацію директиви Solvency II, яка встановлює високі стандарти до управління ризиками, капіталізації та фінансової звітності. Водночас в Україні, внаслідок переходу на нові законодавчі та регуляторні вимоги, виникає потреба у вивченні та адаптації європейського досвіду. Зважаючи на це, дослідження практики забезпечення фінансової безпеки страхових компаній країн ЄС має важливе наукове значення для поглиблення теоретичних знань у цій сфері, а також практичне значення для розробки рекомендацій, які сприятимуть підвищенню фінансової безпеки страхових компаній України в умовах сучасних викликів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з питань фінансової безпеки страхових компаній свідчить про значну увагу до цієї теми як з боку українських, так і зарубіжних науковців. Корнієць Ю., Киселиця С. та Попова Л. наголошують на необхідності адаптації фінансових механізмів до сучасних викликів, включаючи економічну нестабільність і вплив глобальних криз. Їхні дослідження охоплюють філософсько-праксеологічні аспекти страхування, акцентуючи увагу на системному управлінні ризиками, оптимізації страхових резервів, диверсифікації портфеля та забезпеченні платоспроможності страхових компаній [3]. Журавка О., Діденко І. та Колеснік А. фокусуються на структурних аспектах страхування, зокрема визначенні розміру власного капіталу, тарифної політики та інвестиційної стратегії. Їхні підходи орієнтовані на практичну реалізацію, що робить їх

корисними для страхових компаній, які прагнуть зміцнити свої позиції на ринку [2]. Шірінян Л. пропонує комплексний підхід до управління фінансовою безпекою, який включає двоетапну діагностику фінансових показників та реалізацію заходів із усунення загроз [7]. Папка О. пропонує механізм функціонування системи фінансової безпеки страхових компаній, поділяючи його на два рівні: макрорівень та мікрорівень [6]. Крістеа М. акцентує увагу на ролі андеррайтингу, формуванні резервів і контролі витрат як ключових механізмів формування фінансової безпеки страховиків [9]. Визнаючи значний внесок наукових досліджень та практичну цінність робіт провідних вчених у сфері страхування, необхідно детальніше проаналізувати особливості та проблеми формування фінансової безпеки страхових компаній. Важливим напрямом є роль еколого-соціального ризик-менеджменту у формуванні фінансової безпеки страхових компаній, який може стати інструментом не лише для мінімізації втрат, але й для створення нових можливостей розвитку страхового ринку. Особливу увагу також заслуговує використання інноваційних моделей управління ризиками. В умовах стрімкого розвитку технологій цифровізація бізнес-процесів страхових компаній може стати ключовим фактором підвищення їхньої ефективності та зниження витрат. Зазначені напрями досліджень є не лише теоретично важливими, але й мають значний практичний потенціал.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є узагальнення сучасних підходів до формування фінансової безпеки страхових компаній у країнах Європейського Союзу та розроблення рекомендацій для страхових компаній України щодо впровадження ефективних стратегій управління фінансовою безпекою задля зниження фінансових ризиків в умовах економічної нестабільності, воєнного стану та інтеграції до європейського фінансового простору. Досягнення поставленої мети зумовило необхідність розв'язання таких завдань: розкрити сутність поняття «фінансова безпека» у контексті страхових компаній та фактори впливу на неї; розкрити взаємозв'язок між поняттями «фінансова безпека»,

«фінансова стійкість», «фінансова надійність», «ліквідність» та «платоспроможність»; охарактеризувати регуляторну базу країн ЄС, зокрема вплив директиви Solvency II на формування фінансової безпеки; провести аналіз підходів до управління фінансовою безпекою страхових компаній у країнах ЄС; запропонувати рекомендації для страхових компаній України щодо впровадження ефективних механізмів формування фінансової безпеки на основі досвіду країн ЄС. Для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань застосовано такі загальнонаукові методи:

- діалектичний метод – використовується для дослідження сутності фінансової безпеки у контексті страхових компаній, враховуючи постійний розвиток економічних відносин; дозволяє виявити суперечності та динамічні аспекти формування фінансової безпеки;

- аналіз та синтез – аналіз дозволяє деталізувати елементи фінансової безпеки страхових компаній, зокрема нормативні вимоги та механізми управління; синтез використовується для формування цілісного бачення системи забезпечення фінансової безпеки, зокрема на основі практик країн ЄС;

- індукція та дедукція – індукція дозволяє узагальнити досвід страхових компаній у країнах ЄС щодо впровадження механізмів фінансової безпеки; дедукція застосовується для адаптації отриманих висновків до вітчизняних умов.

- метод кількісного та якісного аналізу – застосовується для аналізу статистичних даних страхових компаній та виокремлення кращих практик ведення діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному світі, який стикається з постійними економічними, соціальними та екологічними викликами, питання фінансової безпеки набуває ще більшого значення. Якщо визначати поняття «фінансова безпека», то найвдалішим визначенням, на нашу думку, є запропоноване Делас В., Носовою Є. та Яфінович О.: «Фінансова безпека – це фінансовий стан підприємства, який характеризується

збалансованістю фінансових інтересів і здатністю забезпечити їх реалізацію; стійкістю до негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз середовища функціонування підприємства; здатністю забезпечити фінансову рівновагу і стійку фінансову стабільність підприємства в короткостроковій і довгостроковій перспективі». Дана дефініція підкреслює баланс інтересів, рівновагу і стійкість у короткостроковому та довгостроковому періодах, враховуючи загрози як внутрішнього, так і зовнішнього середовища [10, с. 253]. Якщо говорити про фінансову безпеку саме в контексті страхових компаній як суб'єктів фінансового ринку, то визначення категорії «фінансова безпека» характеризуються певною різноманітністю. Наприклад, Корнієць Ю., Киселиця С. та Попова Л. надають таку дефініцію: «Фінансова безпека страхових компаній полягає в їх здатності ефективно управляти фінансовими ризиками, забезпечувати платоспроможність та надійно виконувати свої функції на ринку страхування» [3, с. 101]. На думку Левковець Н., Бабич Л., Теслюк Н., фінансова безпека – це «здатність ідентифікувати внутрішні та зовнішні загрози і розробляти заходи щодо забезпечення якості активів, платоспроможності, фінансової стійкості, прибутковості, в тому числі в умовах інституційних змін» [4, с. 4], де основна увага приділена ідентифікації загроз і забезпеченні ключових фінансових характеристик, включаючи активи, стійкість і прибутковість, з урахуванням змін у регуляторному чи ринковому середовищі, проте визначення може бути складним для розуміння через наявність дотичного поняття «фінансова стійкість». У свою чергу Шірінян Л. вважає, що «під фінансовою безпекою страховика слід розуміти комплекс заходів страховика щодо усунення загроз погіршення фінансового стану для досягнення прийнятного рівня ризику діяльності протягом певного періоду часу та забезпечення фінансової стійкості страховика до збільшення зовнішніх та внутрішніх загроз-чинників впливу на фінансовий стан» [7, с. 96], що може бути складним для практичного застосування через відсутність конкретних рекомендацій, що включаються до «комплексу заходів», а термін «прийнятний рівень ризику» є суб'єктивним і може мати різні інтерпретації. Зважаючи на

всі переваги та недоліки кожного з наведених визначень, ми пропонуємо визначати фінансову безпеку страхових компаній як фінансовий стан страхової компанії, за якого вона здатна ефективно ідентифікувати та управляти фінансовими ризиками у довгостроковій перспективі, забезпечуючи стійкий баланс між прибутковістю, ліквідністю та платоспроможністю в умовах внутрішніх і зовнішніх загроз задля стабільної діяльності компанії, підвищення її конкурентоспроможності на ринку та довіри з боку клієнтів і регуляторів. У даному визначенні нами наголошено саме на такій характеристиці фінансової безпеки, як довгостроковий характер, що і відрізняє її від платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості та фінансової надійності. Взаємозв'язок між цими поняттями наведено на рис. 1.

Рис. 1. Взаємозв'язок понять, що характеризують фінансовий стан страхової компанії

Джерело: складено авторами на основі опрацьованих джерел

З рис. 1 можемо зробити висновок, що ключовими відмінностями між даними поняттями є фінансові інтереси в той чи інший часовий інтервал, що розглядається. При цьому фактори впливу на фінансовий стан страхової компанії є однаковими для всіх періодів, проте варто зазначити, що нами описано лише внутрішні фактори впливу на фінансовий стан. Щодо зовнішніх факторів, то до них можна віднести: економічні, соціальні, екологічні та політичні [2, с. 16].

Суперечність щодо визначення поняття «фінансова безпека страхової компанії» породжує неоднозначність підходів до окреслення факторів впливу на саму фінансову безпеку. Табл. 1 містить аналіз підходів різних авторів до виокремлення факторів впливу на фінансову безпеку страхової компанії.

Таблиця 1. Фактори впливу на фінансову безпеку страхової компанії

№	Автор	Фактори впливу на фінансову безпеку
1.	Журавка О. [2, с. 16]	Розмір власного капіталу, тарифна політика, збалансованість страхового портфеля, інвестиційна політика, стратегія розподілу прибутку, організаційна структура підприємства, склад та фінансова стійкість засновників страхової компанії
2.	Нагайчук Н. [5, с. 198]	Диверсифікація, перестраховування, співстраховування, внутрішній аудит, інвестування
3.	Ачкасова С., Клімчук О. [1, с. 7]	Страховий тариф, страхові резерви, власні кошти, страховий портфель, перестраховування, інвестиційна діяльність, кінцевий фінансовий результат
4.	Папка О. [6, с. 294]	Структура страхового портфеля, страхові тарифи, частка страхового ринку, обсяги страхових резервів, перестраховування, участь у страхових пулах, ступінь диверсифікації інвестицій
5.	Крістеа М. [9]	Андеррайтинг та формування резервів, врегулювання сумнівних вимог щодо врегулювання збитків, контроль за витратами та помилковими операціями агентів, брокерів та перестраховиків

Джерело: складено авторами за матеріалами [1; 2; 5; 6; 9].

Таким чином, різні автори пропонують різноманітні підходи до виокремлення факторів впливу на фінансову безпеку страхових компаній, з акцентом на капітал, ризик-менеджмент, диверсифікацію, внутрішній аудит та андеррайтинг. Аналізуючи вищезазначену інформацію, можна зробити висновок, що в основному автори зосереджуються на прямих (фінансових) факторах впливу на фінансову безпеку страхових компаній.

Виокремлення фінансових факторів впливу на фінансову безпеку більшою мірою пояснюється впливом Solvency II – Директивою

Європейського Союзу, яка встановлює єдині стандарти для страхових та перестрахових компаній, що спрямовані на забезпечення їхньої платоспроможності, фінансової стійкості та захист інтересів страхувальників. Вона набула чинності 1 січня 2016 року і замінила попередні нормативні акти, створюючи сучасну ризик-орієнтовану систему регулювання страхового сектору в ЄС [16].

Проте сучасні виклики вимагають комплексного підходу до формування фінансової безпеки страховиків. У цьому контексті важливим стає використання опосередкованих факторів впливу, які, взаємодіючи із прямими фінансовими чинниками, формують стійкий фундамент для функціонування страховиків.

До опосередкованих факторів можна зарахувати, наприклад, соціальну відповідальність, екологічні ініціативи і технологічні інновації, що непрямо впливають на фінансові показники страхової компанії. Наприклад, екологічне управління допомагає зменшити ризики, пов'язані з кліматичними змінами, що, у свою чергу, впливає на скорочення обсягу страхових виплат за стихійними лихами. Технологічні інновації, такі як впровадження автоматизованих систем оцінки ризиків, знижують операційні витрати і підвищують точність прогнозів, сприяючи стабільності фінансових потоків.

Опосередковані фактори впливають на прямі фінансові через зміцнення довіри інвесторів, оптимізацію ризиків та скорочення витрат. Наприклад, соціальна відповідальність та екологічні ініціативи компанії створюють додаткові гарантії для інвесторів, сприяючи залученню капіталу на вигідних умовах. У результаті це позитивно впливає на показники ліквідності, платоспроможності та фінансової автономії.

Інший приклад – впровадження цифрових технологій для автоматизації страхових процесів. Хоча такі проєкти вимагають початкових капіталовкладень, у довгостроковій перспективі вони зменшують фінансові

ризиків, підвищують ефективність роботи компанії та забезпечують стабільність фінансових потоків.

У країнах Європейського Союзу опосередковані фактори впливу вже стали важливим елементом фінансової стратегії страхових і перестрахових компаній. Використовуючи щорічні звіти компаній за 2023 рік, розглянемо досвід використання таких механізмів на прикладі 5 компаній, серед яких AXA, Munich Re, MAPFRE, PZU та VIG та порівняємо, яким саме чином кожна з компаній інтегрує ці фактори у свою діяльність (табл. 2).

Таблиця 2. Управління фінансовою безпекою страхових і перестрахових компаній у країнах ЄС

Параметр порівняння	Компанія (країна)				
	AXA (Франція)	Munich Re (Німеччина)	MAPFRE (Іспанія)	PZU (Польща)	VIG (Австрія)
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт платоспроможності	227%	267%	198%	238%	269%
Фінансовий результат	Чистий прибуток 7,6 млрд євро, що на 6% більше порівняно з попереднім роком	Чистий прибуток 4,597 млрд євро, перевищивши цільовий показник у 4,5 млрд євро	Чистий прибуток 677,2 млн євро, що на 20,2% більше порівняно з 2022 роком	Чистий прибуток, що належить акціонерам, зріс до PLN 5,77 млрд, збільшившись майже на 50% у річному вимірі	Чистий прибуток склав 559 млн євро, що на 18,4% більше, ніж у попередньому році
Інвестування	Загальні активи під управлінням AXA у 2023 році склали 945,5 млрд євро. 29,9 млрд євро інвестовано у зелені ініціативи	MEAG управляє активами Munich Re та ERGO, що сприяє ефективному інвестуванню та зростанню капіталу	Висока якість управління портфелем інвестицій, з акцентом на ESG, становить 96,6% портфеля, відповідного цим критеріям	Інвестиційний прибуток зріс до PLN 2,5 млрд, збільшившись на 12%, завдяки вигідним умовам на ринку облігацій	Інвестиційний портфель – 42,6 млрд євро. Активна участь у розробці стандартів сталого інвестування, зокрема у рамках програми VIG 25

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6
	пропорційно го та непропорцій ного перестрахува ння; інновації в андеррайтинг	оцінки ризиків та активна диверсифікац ія портфеля	таких як штучний інтелект, для аналізу та прогнозуван ня ризиків. Сильна диверсифіка ція ризиків за географією і продуктами	управління кліматични ми ризиками та диверсифік ація активів.	через присутніс ть у 30 країнах Централь ної та Східної Європи. Використ ання сучасних моделей прогнозув ання ризиків і технологі й для оцінки кліматичн их та економіч них загроз
Інтеграція технологій	Використанн я супутникови х даних і цифрових платформ для оцінки ризиків. Використанн я платформ, таких як AXA Digital Commercial Platform, дозволяє інтегрувати дані ризиків та оптимізувати страхові продукти	Інтеграція штучного інтелекту; нові цифрові платформи для клієнтів	Близько 80 кейсів використанн я штучного інтелекту та генеративно го AI були впроваджені для покращення обслуговува ння клієнтів та оптимізації процесів(inte grated-report- 2023). Інвестиції в цифрові платформи	Використан ня Big Data; цифрові платформи для клієнтів (mojePZU). Протягом 2023 року було реалізовано 9 інноваційн их пілотних проектів для підвищення операційної ефективнос ті	Розробка цифрових екосистем і автоматиз ація процесів через штучний інтелект

Джерело: складено авторами за даними фінансової звітності компаній [8; 11-15].

Дані таблиці підтверджують важливість врахування опосередкованих факторів для формування фінансової безпеки страхових компаній. Компанії,

як-от AXA і VIG, інтегрують екологічні, соціальні та управлінські (ESG) критерії у свої стратегії, що дозволяє управляти довгостроковими кліматичними ризиками та забезпечувати фінансову стійкість у мінливому середовищі [8; 15]. Використання штучного інтелекту, Big Data та цифрових платформ (наприклад, MAPFRE, PZU) дозволяє знижувати ризики та оптимізувати процеси управління [11; 12; 14]. Це підкреслює важливість технологій як опосередкованого механізму підтримки фінансової безпеки. Спрямовання значних інвестицій у «зелені» ініціативи (як у AXA), сталий розвиток, а також високоякісне управління портфелями свідчить про здатність компаній зменшувати ризики через розподіл капіталу в довгострокові стабільні активи [8]. Високі показники платоспроможності (понад 200% майже у всіх компаній) свідчать, що врахування опосередкованих факторів сприяє збереженню їхньої фінансової безпеки [8; 11-15]. Окрім того, усі компанії приділяють значну увагу диверсифікації ризиків. Наприклад, Munich Re використовує сучасні моделі оцінки ризиків і активно диверсифікує портфель, а VIG охоплює 30 країн Центральної та Східної Європи, що зменшує залежність від локальних економічних та політичних факторів [13].

На основі аналізу досвіду європейських страхових компаній щодо управління фінансовою безпекою, можна виділити кілька ключових рекомендацій для України:

1. Постійний моніторинг і адаптація регуляторних вимог Solvency II:

- впроваджувати стандарти капіталізації, управління ризиками та вимоги до фінансової звітності відповідно до директиви Solvency II;
- розробити ефективну систему внутрішнього аудиту та моніторингу ризиків для страхових компаній.

2. Диверсифікація страхових портфелів та інвестицій:

- забезпечити широку диверсифікацію страхових портфелів за продуктами та регіонами для мінімізації ризиків;

- інвестувати у довгострокові активи, включаючи «зелені» ініціативи, що відповідають критеріям ESG.

3. Впровадження цифрових технологій:

- автоматизувати процеси оцінки ризиків та обробки страхових заявок за допомогою Big Data, штучного інтелекту і цифрових платформ;
- розробити клієнтоорієнтовані цифрові сервіси для підвищення ефективності діяльності та задоволення потреб клієнтів.

4. Підтримка фінансової стійкості:

- забезпечити високий рівень платоспроможності через контроль за фінансовими потоками та управління капіталом;
- удосконалити управління резервами для гарантування фінансової стійкості в умовах економічної нестабільності.

5. Адаптація екологічних та соціальних стратегій:

- інтегрувати екологічні та соціальні ініціативи в бізнес-моделі страхових компаній для підвищення довіри з боку інвесторів і клієнтів;
- розробити стратегії управління кліматичними ризиками для мінімізації страхових виплат за стихійними лихами.

6. Розвиток співпраці з міжнародними партнерами:

- встановити взаємовідносини з глобальними перестраховими компаніями для розподілу ризиків;
- залучати міжнародні інвестиції для посилення фінансової автономії українських страхових компаній.

7. Інтеграція в європейський фінансовий простір:

- гармонізувати українське законодавство з європейськими стандартами;
- активно працювати над підготовкою українського страхового ринку до інтеграції в європейську економічну зону.

На нашу думку, ці заходи сприятимуть покращенню фінансової безпеки страхових компаній України, підвищенню їх конкурентоспроможності та забезпеченню стійкого розвитку в умовах економічної нестабільності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Формування фінансової безпеки страхових компаній є надзвичайно актуальним питанням у сучасних умовах економічної нестабільності. Україна, яка стикається з низкою викликів, має унікальну можливість скористатися європейським досвідом для підвищення стабільності національного страхового ринку. Досвід впровадження регуляторної бази Solvency II у країнах Європейського Союзу демонструє ефективність інтеграції сучасних стандартів управління ризиками, капіталізації та фінансової звітності. Цей підхід сприяє забезпеченню високого рівня платоспроможності, прозорості та довіри з боку інвесторів і клієнтів, що є досить актуальним для українських страховиків.

Водночас сучасні виклики вимагають врахування не лише фінансових факторів впливу на фінансову безпеку, а й опосередкованих, таких як цифрові технології, екологічні та соціальні ініціативи. Використання Big Data, штучного інтелекту та автоматизованих платформ дозволяє страховим компаніям оптимізувати свої процеси, підвищувати точність оцінки ризиків і зменшувати операційні витрати. Наприклад, європейські компанії, такі як AXA та Munich Re, активно інтегрують цифрові інструменти в свою діяльність, що дозволяє їм бути конкурентоспроможними навіть у складних умовах. Для України це означає необхідність значних інвестицій у технологічну модернізацію, яка, хоч і потребує значних ресурсів, забезпечить довгострокову фінансову стабільність.

Іншою важливою складовою є впровадження ESG-стратегій. Європейські страхові компанії активно інвестують у «зелені» ініціативи, що не лише відповідає принципам сталого розвитку, але й знижує ризики, пов'язані зі зміною клімату. Для українських страхових компаній інтеграція таких стратегій може стати вагомим чинником підвищення довіри з боку інвесторів та клієнтів, а також забезпечення їхньої конкурентоспроможності на глобальному ринку.

Важливим напрямом подальших досліджень є оцінка ефективності впровадження європейського досвіду в українських реаліях. Адаптація регуляторних вимог, розвиток партнерських відносин із міжнародними перестраховиками, впровадження цифрових технологій та інтеграція ESG-принципів мають стати ключовими пріоритетами. Також потребує уваги вивчення поведінки клієнтів і їхніх потреб в умовах економічної нестабільності. Це дозволить створити нові страхові продукти, які відповідають викликам часу.

На основі європейського досвіду можна сформулювати рекомендації для українських страхових компаній. Зокрема, це диверсифікація страхових портфелів, автоматизація оцінки ризиків, розробка клієнтоорієнтованих цифрових сервісів та впровадження сталих інвестицій. Усі ці заходи сприятимуть зміцненню фінансової автономії, підвищенню конкурентоспроможності та стабільному розвитку у складних економічних умовах.

Таким чином, інтеграція передових європейських практик та сучасних технологій в управління фінансовою безпекою страховиків є необхідною умовою для забезпечення їхньої стабільності. Це дозволить не лише протистояти сучасним викликам, а й створити стійкий фундамент для довгострокового розвитку страхового ринку України.

Література

1. Ачкасова С. А., Клімчук О. В. Теоретичні аспекти визначення сутності фінансової безпеки страхової компанії. *Молодий вчений*. 2016. № 5. С. 4–8.
2. Журавка О. С., Діденко І. В., Колеснік А. І. Фактори впливу на фінансову безпеку страхових компаній. *Економіка. Фінанси. Право*. 2018. № 5(5). С. 15–19.
3. Корнієць Ю., Киселиця С., Попова Л. Філософсько-праксеологічні засади формування системи фінансової безпеки страхових

компаній в Україні. *Соціальне підприємництво як інструмент відновлення України: Форум стейкхолдерів*. 2024. С. 101.

4. Левковець Н. П., Бабич Л. М., Теслюк Н. П., Наконечна С. А., Гуцалюк О. І. Фінансова безпека страхових компаній в умовах інституційних змін. *Ефективна економіка*. 2021. № 8.

5. Нагайчук Н. Г. Інструментарій управління фінансовою безпекою страховиків. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2014. № 2. С. 195–198.

6. Папка О. С. Механізм функціонування системи фінансової безпеки страхових компаній. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Т. 22. № 8. С. 292–296.

7. Шірінян Л. В. Комплексна діагностика економічних показників діяльності для забезпечення фінансової безпеки страхових компаній. *Облік і фінанси*. 2024. № 2 (104). С. 94–99.

8. AXA. Annual Report 2023. URL: <https://www.axa.com/en/press/publications/2023-annual-report>. (дата звернення: 20.11.2024).

9. Cristea M. Can Insurance Companies Control their Financial Stability? Practical Solutions. *MPRA*. 2008. vol. 10067.

10. Delas, V., Nosova, E., Yafinovich, O. Financial security of enterprises. *Procedia Economics and Finance*. 2015. vol. 27, pp. 248–266.

11. MAPFRE. Auditor's Report on MAPFRE, S.A. and subsidiaries 2023. URL: <https://www.mapfre.com/media/shareholders/2023/consolidated-annual-accounts-management-report-2023.pdf>. (дата звернення: 20.11.2024).

12. MAPFRE. Integrated Report 2023. URL: <https://www.mapfreinsurance.com/media/integrated-report-2023.pdf>. (дата звернення: 20.11.2024).

13. Munich Re. Annual Report 2023. URL: <https://www.munichre.com/en/company/investors/reports-and-presentations/annual-report.html>. (дата звернення: 20.11.2024).

14. PZU. Annual Report 2023. URL: https://www.pzu.pl/_files/1552796. (дата звернення: 20.11.2024).
15. Vienna Insurance Group. Annual Report 2023. URL: <https://group.vig/media/g20lihk/2023-vig-group-annual-report.pdf>. (дата звернення: 20.11.2024).
16. What is Solvency II? European Insurance and Occupational Pensions Authority. URL: https://www.eiopa.europa.eu/browse/regulation-and-policy/solvency-ii_en (дата звернення: 16.11.2024).

References

1. Achkasova, S.A. and Klimchuk, O.V. (2016), “Theoretical aspects of defining the essence of the financial security of an insurance company”, *Molodyi vchenyi*, vol. 5, pp. 4–8.
2. Zhuravka, O.S., Didenko, I.V. and Kolesnik, A.I. (2018), “Factors influencing the financial security of insurance companies”, *Ekonomika. Finansy. Pravo*, vol. 5(5), pp. 15–19.
3. Korniets, Yu., Kyselytsia, S. and Popova, L. (2024), “Philosophical and praxeological principles of forming the financial security system of insurance companies in Ukraine”, *Social entrepreneurship as a tool for Ukraine's recovery: Stakeholders' forum*, pp. 101.
4. Levkovets, N.P., Babych, L.M., Tesliuk, N.P., Nakonechna, S.A. and Hutsaliuk, O.I. (2021), “Financial security of insurance companies under institutional changes”, *Efektivna ekonomika*, vol. 8.
5. Nahaichuk, N.H. (2014), “Tools for managing the financial security of insurers”, *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy NBU*, vol. 2, pp. 195–198.
6. Papka, O.S. (2012), “Mechanism of functioning of the financial security system of insurance companies”, *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, vol. 22, no. 8, pp. 292–296.

7. Shirinian, L.V. (2024), “Comprehensive diagnostics of economic performance indicators to ensure financial security of insurance companies”, *Oblik i finansy*, vol. 2(104), pp. 94–99.
8. AXA (2023), “Annual Report 2023”, available at: <https://www.axa.com/en/press/publications/2023-annual-report> (Accessed 20 November 2024).
9. Cristea, M. (2008), “Can Insurance Companies Control their Financial Stability? Practical Solutions”, *MPRA*, vol. 10067.
10. Delas, V., Nosova, E. and Yafinovich, O. (2015), “Financial security of enterprises”, *Procedia Economics and Finance*, vol. 27, pp. 248–266.
11. MAPFRE (2023), “Auditor’s Report on MAPFRE, S.A. and subsidiaries 2023”, available at: <https://www.mapfre.com/media/shareholders/2023/consolidated-annual-accounts-management-report-2023.pdf> (Accessed 20 November 2024).
12. MAPFRE (2023), “Integrated Report 2023”, available at: <https://www.mapfreinsurance.com/media/integrated-report-2023.pdf> (Accessed 20 November 2024).
13. Munich Re (2023), “Annual Report 2023”, available at: <https://www.munichre.com/en/company/investors/reports-and-presentations/annual-report.html> (Accessed 20 November 2024).
14. PZU (2023), “Annual Report 2023”, available at: https://www.pzu.pl/_files/asset/data/1552796 (Accessed 20 November 2024).
15. Vienna Insurance Group (2023), “Annual Report 2023”, available at: <https://group.vig/media/g20lihkv/2023-vig-group-annual-report.pdf> (Accessed 20 November 2024).
16. European Insurance and Occupational Pensions Authority (2024), “What is Solvency II?”, available at: https://www.eiopa.europa.eu/browse/regulation-and-policy/solvency-ii_en (Accessed 16 November 2024).

Стаття надійшла до редакції 15.12.2024 р.